

Svend Trangeled

EJENDOMS VURDERING

Erhvervsforlaget

Ejendomsvurdering
© 1988 by Svend Trangeled
Sats: Græsted Fotosats
Tryk: A-Offset, Holstebro
ISBN 87-982068-7-7

Erhvervsforlaget
Gentoftegade 4
2820 Gentofte
Tlf.: 01 23 79 23
Fax: 01 23 99 13

Forord

Jeg har med denne fremstilling søgt at udarbejde en nyttig håndbog for enhver, som beskæftiger sig med vurdering og formidling, herunder også berigtigelse af fast ejendom.

Håndbogen i EJENDOMSVURDERING er ikke mindst udarbejdet med henblik på undervisning af statsautoriserede ejendomsmæglere i faget *ejendomsvurdering* ved merkonom- og handelsskolerne.

Fremstillingen er teoretisk-juridisk, og det gennemgående tema er *regulering af fast ejendom ved lovgivning*, hvilket ifølge nyere terminologi i væsentligt omfang vil sige store dele af *miljøretten* (planlovgivningen, miljøbeskyttelseslovgivningen, bygningslovgivningen samt frednings- og råstoflovgivningen).

Bogens kapitel I giver en fremstilling af de kendte vurderingstyper og vurderingsprincipper, mens de særlige problemer ved *syn & skøn* er behandlet i kapitel II. Som noget nyt introducerer kapitel III emnet *information ved vurdering af fast ejendom*, som dels giver en fremstilling af lovgivningsprocessen, dels en vejledning i at opsøge relevante informationer til brug for vurderingen. Kapitel IV behandler miljøretten, kapitlerne V og VI plan- og byggellovgivningen i hovedtræk. De relevante dele af miljøbeskyttelseslovgivningen er omtalt i kapitel VII, fredningslovgivningen og råstoflovgivningen er gengivet i kapitel VIII. Endelig er der redegjort for reglerne om servitutter m.v. i kapitel IX.

Ved alle henvisninger til gældende lovgivning anvendes lovens (eller bekendtgørelsens) oprindelige nummer og dato for udgivelse i Lovtidende A. Denne fremgangsmåde er valgt, idet den giver mindre mulighed for fejltagelser, ved at brugeren anvender en forkert lovbekendtgørelse.

Februar 1988

Svend Trangeled

Indholdsoversigt

Kapitel I: Vurderingstyper og vurderingsprincipper	23
Kapitel II: Syn & skøn på fast ejendom	68
Kapitel III: Informationer ved vurdering af fast ejendom og andre anlægsaktiver	109
Kapitel IV: Introduktion til miljøretten	147
Kapitel V: Planlovgivningen i hovedtræk	182
Kapitel VI: Byggelovgivningen i hovedtræk	214
Kapitel VII: Miljøbeskyttelse i hovedtræk	246
Kapitel VIII: Fredningslovgivningen og råstoflovgivningen i hovedtræk	273
Kapitel IX: Servitutter og andre byrder på fast ejendom	297
Litteraturoversigt	313
Bilag:	
1. Uddrag af AB 72	315
2. Regler for behandling af sager ved Voldgiftsretten. Udfærdiget af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed	316
3. Regler for udmeldelse af skønsmænd. Udfærdiget af Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed	318
4. Arbejdsmodel for Syns- og skønsforretning med vejledning	320

Indholdsfortegnelse

Kapitel I: Vurderingstyper og vurderingsprincipper	
I Indledende bemærkninger	23
I.1 Terminologi	23
I.2 Betegnelsen valuar	23
I.3 Vurdering af fast ejendom	23
I.4 Vurderingsmandens habilitet og sagkundskab	24
I.5 EF-krav til vurderinger	24
I.6 Vurderingsuddannelsen	25
I.7 Uddannelsens formål og varighed mv.	25
I.8 Langsigtet målsætning	25
I.9 Vurderingstyper efter formål	26
I.10 Syn & skøn	26
I.11 Vurderingstemaet	26
I.12 Værdien i handel og vandel	27
I.13 Værdien af udlejningsejendomme til beboelse	27
I.14 Værdien af kontor- og forretningsejendomme	28
I.15 Værdien af industri- og håndværksejendomme	28
I.16 Baggrundsinformation og informationssøgning	28
II Retske regler og normkrav ved vurderinger	29
II.1 Indledning	29
II.2 Vurderingsmandens to roller	29
II.3 Professionel rådgiver	29
II.4 Uvildig sagkyndig rådgiver	30
II.5 Vurderingsmandens sagkundskab	30
II.6 Sagkundskab ved tvangsauktion	31
II.7 Sagkundskab ved syn & skøn	31
II.8 Retsplejelovens regler om habilitet	32
II.9 Formkrav til en vurderingserklæring	32
II.10 Vurderingsmandens honorar	32
III Offentlige vurderinger	34
III.1 Begrebet ejendomsskatter	34
III.2 Formål med de offentlige vurderinger	34
III.3 Lovgrundlag	34
III.4 Vurderingsloven og almindelige vurderinger	34
III.5 Ejendomsværdien	35
III.6 Grundværdien	35
III.7 Fradrag i grundværdien for grundforbedringer	36
III.8 Hovedregel for vurdering til grundværdi	36
III.9 Byggeretsværdiprincippet	35
III.10 Zoneloven	35
III.11 Forventningsværdien	37

3.12	Lov om frigørelsesafgift mv.	37
3.13	Bondegårdsreglen	38
3.14	Differencebeløbet	38
3.15	Lov om tilbudspligt	38
3.16	Kommunal købepligt	39
3.17	Vurderingsmyndighederne	39
4.	Realkreditvurderinger	40
4.1	Begrebet realkredit	40
4.2	Lov om realkreditinstitutter	40
4.3	Lovændringer i perioden 1980-1983	41
4.4	Enhedsprioriteringsinstitutterne	42
4.5	Dansk Landsbrugs Realkreditinstitut	42
4.6	Industriens Realkreditfond	42
4.7	Realkreditrådet	42
4.8	Værdiansættelse og låneudmåling	43
4.9	Fastsættelse af kontantværdien	43
4.10	Omregning til kontantværdi	44
4.11	Kontantværdi efter ejendomskategori og låneformål	44
4.12	Kapitalisationsfaktor ved udlejning og erhverv	44
4.13	Landbrugsejendomme m.v.	45
4.14	Ejerskifte	45
5.	Vurdering til skifteefterretning	46
5.1	Indledning	46
5.2	Skifteretten	46
5.3	Medhjælper for skifteretten	46
5.4	Lovgrundlaget	47
5.5	Skiftelovens regler	47
5.6	Kildeskattelovens regler	48
5.7	Arveafgiftslovens regler	48
5.8	Retsafgiftslovens regler	49
5.9	Værdien i handel ogandel	49
6.	Pengeinstitutvurderinger	50
6.1	Ansvarsgrundlag	50
6.2	Vurderingstemaet	50
6.3	Vurdering til låneefterretning	50
6.4	Vurdering ved forberedelse til tvangsauktion	51
6.5	Vurdering af forbedringer	51
6.6	Værdien i handel ogandel	51
7.	Vurdering ved tvangsauktion	52
7.1	Lovgrundlaget	52
7.2	Definition af en tvangsauktion	52
7.3	Den sagkyndige	53
7.4	Auktionens forberedelse	53
7.5	Vejledningsmødet	54
7.6	Det forberedende møde	54
7.7	Bekendtgørelse og indkaldelse	55

8.	Tvangsauktionsmødet	55
9.	Salg af ejendommen	56
10.	Bud og overbud	56
11.	Sikkerhedsstillelse	57
12.	Købers overtagelse af ejendommen	57
13.	Købers forpligtelser	57
14.	Størstebeløbet mv.	58
15.	Fordeling af auktionssummen	58
16.	Auktionsskøde	59
17.	Den sagkyndiges ansvar	59
18.	§ 562-vurderingen	60
19.	Købsnøglen	60
20.	Selvindræde	60
0.	Vurderingserklæringen	61
0.1.	Formkrav til en vurderingserklæring	61
0.2.	Dansk Ejendomsmæglerforenings normkrav	61
0.3.	Vurderingsforretningens faser	62
0.4.	Problemstillingen (vurderingstemaet)	62
0.5.	Informationssøgning	62
0.6.	Ejendommens dokumenter	63
0.7.	Lovgivningen	63
0.8.	Myndigheder og private	63
0.9.	Anden sagkyndig assistance	64
0.10.	Varmesyn og energiattest	64
0.11.	Registrering af oplysninger	64
0.12.	Paradigma til registrering af virksomhed	65

Kapitel II: Syn & skøn på fast ejendom

1.	Formål og definitioner	68
1.1.	Anvendelsesområde	68
1.2.	Indenretligt og udenretligt syn & skøn	68
1.3.	Formål med syn & skøn	69
2.	Sagkyndige instanser	71
2.1.	Voldgift	71
2.2.	Boligretten	71
2.3.	Sø- og Handelsretten	72
2.4.	Landsskatteretten	72
2.5.	Landvæsensretter	73
2.6.	Skifteretter	73
2.7.	Forbrugerklagenævnet	73
2.8.	Klagenævnet for ejendomsformidling	74
3.	Sagkyndige erklæringer	75
3.1.	Definition og anvendelsesområde	75
3.2.	Énsidige sagkyndige erklæringer som bevismiddel	75

4. Skønstemaet	77
4.1 Forretningens genstand og øjemed	77
4.2 Formulering af spørgsmålene	77
5. Indenretligt syn & skøn under en retssag	80
5.1 Forhandlingsprincippet	80
5.2 Begæringen og dens indhold	81
5.3 Udmeldelse af skønsmænd	82
5.4 Habilitetsbetingelser	83
5.5 Klager over skønsforretningen	84
5.6 Afhjæmning i retten	85
5.7 Nyt syn & skøn	85
6. Indenretligt syn & skøn før retssag er anlagt	87
6.1 Formål og anvendelsesområde	87
6.2 Skønsbegæringen	87
6.3 Anvendelse under efterfølgende retssag	88
6.4 Kære adgang	88
7. Syn & skøn under en straffesag	89
7.1 Anvendelsesområde	89
7.2 Sagkyndige erklæringer	90
7.3 Formelle regler om syn & skøn i straffesager	90
8. Udenretligt syn & skøn	92
8.1 Anvendelsesområde	92
8.2 Voldgift ved bygge- og anlægsvirksomhed	92
8.3 Syn & skøn ved Voldgiftsnævnet	93
8.4 Syn & skøn ved privat aftale	94
9. Skønsforretningen	95
9.1 Indledning	95
9.2 Normkrav	95
9.3 Det forberedende arbejde	96
9.4 Personlige habilitetsbetingelser	97
9.5 Skønsmændens sagkundskab	97
9.6 Forståelse af skønstemaet	97
9.7 Informationssøgning	98
9.8 Indkaldelse til skønsmødet	98
9.9 Skønsmødet (Besigtigelsen)	99
9.10 Mødeledelse	99
9.11 Editionspligt	101
9.12 Efterundersøgelse	102
9.13 Skønserklæringen	103
9.14 Tillægsspørgsmål efter erklæringens udfærdigelse	104
9.15 Afhjæmning	104
9.16 Skønsmændens ansvar	104
10. Omkostninger ved syn & skøn	106
10.1 Skønsmændens honorar	106
10.2 Hæftelse for skønsmændens honorar	106

10.3 Godtgørelse af sagsomkostninger	107
10.4 En proces	108
10.5 Retsbistand	108

Kapitel III:

Informationer ved vurdering af fast ejendom og andre anlægsaktiver	
1. Informationssøgning	109
1.1 Indledning	109
1.2 Begrebet informationssøgning	109
1.3 Informationer om fast ejendom	110
1.4 Juridiske informationer	110
1.5 Information om almindelige byggeforskrifter	111
1.6 Økonomiske og skatteretlige informationer	111
1.7 Ejendomsregistrering	112
1.8 Miljøret og ejendomsregistrering	112
1.9 Kildemateriale	113
1.10 Afgrænsning af ressourcerne	113
1.11 Disposition for opgaveløsning	113
2. Retskildelæren	115
2.1 Gældende ret	115
2.2 Lovgivning	116
2.3 Præjudikater (retspraksis)	116
2.4 Sædvaner (kutymen)	117
2.5 Forholdets natur	118
2.6 Retsvidenskaben	118
2.7 Ugeskrift for Retsvæsen (UfR)	118
2.8 Sagregister til Ugeskrift for Retsvæsen	119
2.9 Lovregister til Ugeskrift for Retsvæsen	119
2.10 Navneregister til Ugeskrift for Retsvæsen	119
2.11 Realregister til Ugeskrift for Retsvæsen	119
2.12 Domssamlinger og andre registre	119
3. Lovgivningsprocessen	120
3.1 Statens regelproduktion	120
3.2 Lovgivning	120
3.3 Lovinitiativ	121
3.4 Lovens forarbejder	121
3.5 Kronologisk fortegnelse over betænkninger	121
3.6 Lovbekendtgørelser og ændringslove	122
3.7 Den formelle lovs princip	122
3.8 Legalitetsprincippet	122
3.9 Princippet om lovmæssig forvaltning	122
3.10 Rammelove (bemyndigelseslove)	123
3.11 Bekendtgørelser og anordninger	123
3.12 Delegation	124
3.13 Cirkulærer	125

3.14	Vejledninger	125
3.15	Lovtidende A, B og C	125
3.16	Dansk Lovregister	126
3.17	Lovnøglen	127
3.18	Lovsamlinger fra Schultz' Forlag	127
4.	Matrikulering af fast ejendom	128
4.1	Begrebet fast ejendom	128
4.2	Matrikelsystemet	128
4.3	Matrikelvæsenet	129
4.4	Udstykningsloven og matrikulære ændringer	129
4.5	Udstykning eller opdeling i ejerlejligheder	131
4.6	Indskrænkninger i retten til udstykning	132
4.7	Servitut- og brugsrettigheder	132
4.8	Offentligretlig regulering	132
5.	Tinglysning	133
5.1	Indledning	133
5.2	Tinglysningsbekendtgørelsen og -cirkulæret	133
5.3	Offentlighedens adgang til bøger og akter mv.	134
5.4	Pantebrevsformularer	134
5.5	Legitimationspapirer	135
5.6	Ejerlejligheder	135
5.7	Genpartsystemet	135
5.8	Tinglysning af pantebreve	136
5.9	Tinglysning af andre rettigheder	136
5.10	Indførelse i dagbogen	137
5.11	Oversigt over registre i tinglysningssystemet	137
6.	Bygnings- og boligregistrering	138
6.1	Indledning	138
6.2	Statens salgs- og vurderingsregister (SVUR)	138
6.3	Kommunale registre	138
6.4	Bygnings- og boligregisteret (BBR)	139
6.5	Ejendomsstamregisteret (ESR)	140
6.6	Bidragsregisteret	140
7.	Økonomiske og skatteretlige informationer	141
7.1	Indledning	141
7.2	EF-direktiver	141
7.3	EF's 4. og 7. direktiv	141
7.4	Regnskabsloven	142
7.5	Skatteretlige informationer	142
7.6	Lov om vurdering af landets faste ejendomme	143
7.7	Jordbeskatning	143
7.8	Beskatning af værdistigninger eller fortjeneste	143
7.9	Forhold til udlandet	144
7.10	Andre skatte- og afgiftslove, som påvirker fast ejendom og virksomhed i handel og eje	144

8.	Elektroniske informationssystemer	145
8.1	Indledning	145
8.2	Retsinformation	145
8.3	Ejendomsdatasystemet	146

Kapitel IV: Introduktion til miljøretten

1.	Definitioner	147
1.1	Det fysiske miljø	147
1.2	Begrebet miljøret	147
1.3	Naboretlige grundsætninger og reformer	147
1.4	Naboretlige grundsætninger og servitutregulering	148
1.5	Erhvervsbegrænsninger	148
1.6	Jordpolitiske regler	149
1.7	Planlægningsterminologi	149
1.8	Sektorplanlægning	150
2.	Miljøreformen	151
2.1	Indledning	151
2.2	Sundhedskommissionerne	151
2.3	Spildevandskommissionen	152
2.4	Hygiejnekommissionen	152
2.5	Det midlertidige Forureningsråd	153
2.6	Miljøbeskyttelsesloven	153
3.	Planlovsreformen	154
3.1	Indledning	154
3.2	Planlovgivningens og byggelogivningens udvikling	155
3.3	Tidligere planlægning	155
3.4	Lov om byplaner af 1925	156
3.5	Lov om byplaner af 1938	156
3.6	Dispositionsplaner	156
3.7	Partielle byplanvedtægter	157
3.8	Byreguleringsloven af 1949	157
3.9	Byudviklingsplaner	157
3.10	Byggeloggivning før 1939	158
3.11	Byggelov for Staden København af 1939	159
3.12	Landsbyggelovent af 1960	159
3.13	Bygningsvedtægter	159
3.14	Reguleringsplaner	160
3.15	Naturfredningsloven af 1961	160
3.16	Jordlovgivningen af 1963	160
3.17	Jordlovgivningen af 1969	160
4.	Miljørettens myndigheder	162
4.1	Kommuneinddelingsreformen	162
4.2	Lokale myndigheder i miljøretten	162
4.3	Centrale myndigheder	163

4.4	Miljøministeriet	163
4.5	Miljøankenævnet	164
4.6	Andre myndigheder i miljøretten	164
5.	Reguleringsmidler i miljøretten	165
5.1	Begrebet reguleringsmidler	165
5.2	Retlig regulering	165
5.3	Tilskyndelse	165
5.4	Tilskyndelse ved fordele	166
5.5	Tilskyndelse ved ulemper	166
5.6	Råden over fast ejendom	166
5.7	Aftaler mellem myndigheder og borgere	167
5.8	Erhvervelse ved forkøbsret	167
5.9	Erhvervelse ved tilbudspligt	168
5.10	Kommunal købepligt	168
5.11	Erhvervelse ved ekspropriation	169
5.12	Hjemmelskravet	169
5.13	Nødvendighedskravet	170
5.14	Hvem kan ekspropriere	170
5.15	Ekspropriationserstatning	170
5.16	Erstatningsfri regulering	171
6.	Retlige reguleringsmidler	172
6.1	Indledning	172
6.2	Grad af generalitet	172
6.3	Grad af præcision	173
6.4	Typer af retsregler	173
6.5	Generelle regler, hvor overholdelse påses efterfølgende	173
6.6	Generelle regler, hvor overholdelse påses forudgående	173
6.7	Løbende tilladelser (koncessioner)	174
6.8	Undtagelser (dispensationer)	174
6.9	Konkrete forbud eller påbud	174
6.10	Stedplaner	175
7.	Systematisk inddeling af de miljøretlige regler	176
7.1	Indledning	176
7.2	Miljørettens hovedgrupper	176
7.3	Landets anvendelse til bebyggelse og transport	177
7.4	Planlovgivningen	177
7.5	Erhvervslovgivningen	177
7.6	Vejlovgivningen	178
7.7	Bygningers opførelse, indretning og vedligeholdelse	178
7.8	Miljøbeskyttelse (Forureningsbekæmpelse)	179
7.9	Brug og bevaring af naturressourcerne	180
7.10	Råstoffer, der var undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932	180
7.11	Råstoffer, der ikke var undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932	180
7.12	Naturfredning og bygningsfredning	181

Kapitel V: Planlovgivningen i hovedtræk

1.	Definitioner og afgrænsning	182
1.1	Emneområde	182
1.2	Afgrænsning over for de øvrige grupper	182
1.3	Afgrænsning af emnet	183
2.	Landets inddeling i byzoner, landzoner og sommerhusområder	184
2.1	Indledning	184
2.2	Engangserstatningen	184
2.3	Zonelovens formål	185
2.4	Opdeling i zoner	185
2.5	Landzonebånd	185
2.6	Inddragelse til byzone eller sommerhusområde	185
2.7	Tilbageførelse til landzone	186
2.8	Beskatning af fast ejendom i landzone	186
2.9	Frigørelsesafgift	186
2.10	Klage	187
2.11	Lovliggørelse	187
3.	Anvendelse af fast ejendom til fritidsformål	188
3.1	Indledning	188
3.2	Lov om sommerhuse og camping	188
3.3	Udlejning af fast ejendom til fritidsformål	188
3.4	Erhvervsmæssigt eller ikke-erhvervsmæssigt	189
3.5	Juridiske personers udlejning og udlån	189
3.6	Erhvervsmæssig udlejning, der ikke kræver tilladelse	189
3.7	Restriktiv praksis	190
3.8	Udnyttelse af ejendomme i sommerhusområder	190
3.9	Påbud om udnyttelse	190
3.10	Selskabers erhvervelse af fast ejendom	191
3.11	Lovliggørelse	191
4.	Lands- og regionplanlægning	192
4.1	Fysisk og økonomisk planlægning	192
4.2	Den overordnede fysiske planlægning	192
4.3	Regionerne	192
4.4	Formålsbestemmelsen	193
4.5	Sektorplanlægning	193
4.6	Myndigheder i hovedstadsområdet	194
4.7	Hovedstadsrådets retlige beføjelser	194
5.	Kommuneplanlægning	195
5.1	Indledning	195
5.2	Kommuneplanen	195
5.3	Kommuneplanens formål	195
5.4	Midlertidige (§ 15) rammer	196
5.5	Kommuneplanens indhold	196
5.6	Kommuneplanens strukturaftsnit	196

5.7	Kommuneplanens rammedel	197
5.8	Tidshorisont	197
5.9	Kommuneplanens vedtagelse	197
5.10	Virkning for borgerne	198
5.11	Fortsat planlægning	198
5.12	Regionplanmyndighedens påbud	198
5.13	Erstatningsfri regulering	198
5.14	Lokalplaner og servitutter	199
5.15	Bebyggelsesregulerende bestemmelser	199
6.	Lokalplaner	200
6.1	Indledning	200
6.2	Overordnet planlægning	200
6.3	Lokalplaner medfører ingen handlepligt	200
6.4	Tilladelser eller dispensationer fra andre myndigheder	201
6.5	Midlertidigt (§ 17) forbud	201
6.6	Lokalplanretten	201
6.7	Lokalplanpligten	202
6.8	Lokalplanpligt ved større udstykninger og bygge- og anlægsarbejder	202
6.9	Undtagelse fra lokalplanpligten	203
6.10	Privates bistand ved lokalplanpligt	204
6.11	Kommuneplanlovens emne-katalog	203
6.12	Lokalplanens geografiske område	203
6.13	Offentliggørelse af lokalplanforslag	204
6.14	Midlertidige retsvirkninger af lokalplanforslag	204
6.15	Indsigelser og ændringsforslag	204
6.16	Tilladelser til bebyggelse	204
6.17	Individuel skriftlig underretning	205
6.18	Endelig vedtagelse af lokalplanen	205
6.19	Offentlig bekendtgørelse	205
6.20	Tinglysning	206
6.21	Lokalplanens retsvirkninger	206
6.22	Kommunens overtagelsespligt	206
6.23	Nægtelse af nedrivning	207
6.24	Ekspropriation	207
7.	Myndigheder, dispensationer og administrativ rekurs	208
7.1	Centrale og lokale myndigheder	208
7.2	Delegation til Planstyrelsen	208
7.3	Planstyrelsens vejledninger	209
7.4	Bindende forskrifter	209
7.5	Miljøministerens call-in beføjelse	209
7.6	Regionplanmyndighedens vetoet	209
7.7	Statslige myndigheders vetoet	210
7.8	Dispensationskompetence	210
7.9	Mindre betydende dispensationer	210
7.10	Delegation af dispensationskompetence	211
7.11	Naboorientering	211
7.12	Tinglysning af betingelser	212

13	Flageadgang	212
14	Individuel, væsentlig interesse	212

Kapitel VI: Byggeslovningen i hovedtræk

1	Definitioner og afgrænsning	214
1.1	Indledning	214
1.2	Almindelige byggeforskrifter	214
1.3	Tekniske forskrifter	214
1.4	Bebyggelsesregulerende forskrifter	215
1.5	Bygningers sikkerheds- og sundhedsmæssige kvalitet	216
1.6	Afgrænsning af emnet	217
2	Byggesloven	218
2.1	Indledning	218
2.2	Byggeslovens formål	218
2.3	Byggeslovens anvendelsesområde	218
2.4	Transportable konstruktioner	219
2.5	Bygningsreglementet	219
2.6	Byggetilladelser	220
2.7	Ibrugtagningstilladelser	220
2.8	Etageboligbyggeri og erhvervsbyggeri	220
2.9	Opdeling af byggetilladelser	221
2.10	Tidsbegrænsning af byggetilladelser	221
2.11	Betingelser ved byggetilladelser og dispensationer	221
2.12	Tilladelse efter anden lovgivning	222
2.13	Lovliggørelse	222
2.14	Adgang til fast ejendom	222
2.15	Klage	223
3	Bebyggelsesregulerende bestemmelser i byggesloven og kommuneplanloven	224
3.1	Indledning	224
3.2	Almindelige bebyggelsesregulerende bestemmelser	224
3.3	Maximal bebyggelsesprocent	224
3.4	Mindste grundstørrelser	225
3.5	Friarealer ved bebyggelse	225
3.6	Mindste skelafstand	226
3.7	Bygningshøjde	226
3.8	Afstande til vej- og byggelinier	226
3.9	Skiltning, reklamer mv.	227
3.10	Hegn	227
3.11	Terrænændringer	227
3.12	Regulering ved forbud og påbud	228
3.13	Udstykning og bebyggelse i byzoner	228
3.14	Bebyggelse og ændret anvendelse	228
3.15	God helhedsvirkning	228
3.16	Miljøforringende erhvervsformål	229

4. Bebyggelsesregulerende bestemmelser i lokalplaner	230
4.1 Indledning	230
4.2 Lokalplaners retsvirkninger ved byggeri	230
4.3 Kommuneplanlovens emnekatalog	230
4.4 Ejendommens størrelse og afgrænsning	231
4.5 Bebyggelsers beliggenhed på grunden	231
4.6 Bebyggelsers omfang og udformning	232
4.7 Lejlighedsstørrelse, boligtaethed mv.	232
4.8 Regulering af industriområder	233
4.9 Bebyggelsers ydre fremtræden	233
5. Dispensationer i henhold til byggeloven og kommuneplanloven	234
5.1 Indledning	234
5.2 Dispensation fra de bebyggelsesregulerende bestemmelser i kommuneplanloven	234
5.3 Mindre betydende dispensationer for lokalplaner mv.	235
5.4 Dispensationskompetencen	235
5.5 Naboorientering	236
5.6 Tinglysning af betingelser	236
6. Bebyggelsesregulerende bestemmelser i landzone	237
6.1 Landzonebåndet	237
6.2 Zonelovstilladelse	237
6.3 Udstykning om omdeling	238
6.4 Ny bebyggelse, tilbygning og ombygning	238
6.5 Ændret anvendelse	238
6.6 Fritagelse for zonelovstilladelse ved ændret anvendelse	238
6.7 Zonelovmyndigheden	239
6.8 Betingelser ved zonelovstilladelser	239
6.9 Lovliggørelse	239
6.10. Offentliggørelse og klageadgang	240
7. Bebyggelsesregulerende bestemmelser i sommerhusområder	241
7.1 Indledning	241
7.2 Sommerhusbebyggelse mv.	241
7.3 Bebyggelsesprocent	241
7.4 Maximum én beboelsesbygning	242
7.5 Højdebegrænsninger	242
7.6 Maximale grundstørrelser og mindste husstørrelser samt udlæg til fællesarealer	242
7.7 Forbud mod helårsbeboelse	243
7.8 Mangler ved 1975-loven	243
7.9 Ulovlig helårsbeboelse	244
7.10 Lovændringen i 1983	244
7.11 Dispensation i visse tilfælde	244
7.12 Politisk flertal for helårsbeboelse (1987)	245

Kapitel VII: Miljøbeskyttelse i hovedtræk

1. Definitioner og afgrænsning	246
1.1 Forurening	246
1.2 Lovgrundlaget for miljøbeskyttelse	246
1.3 Begrænsninger i udnyttelse af fast ejendom	247
1.4 Forurening af havmiljøet	247
1.5 Lov om vandløb	247
1.6 Lov om vandforsyning	248
1.7 EF-regulering på miljøområdet	248
1.8 EF-direktiver	248
2. Miljøbeskyttelsesloven	250
2.1 Miljøbeskyttelseslovens formål	250
2.2 Miljøbeskyttelseslovens overordnede princip	250
2.3 Samfundsmæssige nyttehensyn	250
2.4 Miljøbeskyttelseslovens omfang	251
2.5 Lokalisering af en ny virksomhed	251
2.6 Forureneren-betaler-princippet	251
2.7 Nabor forhold	252
2.8 Miljøbeskyttelsesreglementet	252
2.9 Reglements virksomhed	252
2.10 Rottebekæmpelse	253
2.11 Miljøministerens vejledninger	253
2.12 Beskyttelse af grundvands- og vandforsyningsinteresser	254
2.13 Olie tanksbekendtgørelsen	254
2.14 Nedgravede olietanke	254
2.15 Overjordiske olietanke	255
2.16 Tilbagekaldelse af tilladelser	255
2.17 Beskyttelse af overfladevand	255
2.18 Forbud mod udledning af forurenende stoffer	255
2.19 Spildevandsbekendtgørelsen	256
2.20 Spildevandsanlæg	256
2.21 Spildevandsmyndighedernes kompetence	256
2.22 Spildevandsvejledningen	257
2.23 Badevandsbekendtgørelsen	257
3. Uønsket forurenende virksomheder	258
3.1 Indledning	258
3.2 Listevirksomheder	258
3.3 Ny eller ændret listevirksomhed	258
3.4 Listens område	259
3.5 Godkendelsespligt	260
3.6 Udvidelse af listen	260
3.7 Påbud om godkendelse	261
3.8 Frivillig ansøgning om godkendelse	261
3.9 Godkendelseskompetencen	261
3.10 Amtsrådets godkendelseskompetence	262

3.11	Godkendelsens betydning ved påbud og forbud	262
3.12	Ikke-godkendte virksomheder	262
3.13.	Godkendte virksomheder	263
3.14	Ansøgningens indhold	264
3.15	Godkendelsens indhold	264
3.16	Godkendelsens vilkår	264
3.17	Direkte udledning af spildevand	265
3.18	Ændring af vilkårene	265
3.19	Tilsynets revision af vilkårene	266
3.20	Registrering af forurenende virksomhed	266
4.	Myndigheder og administrativ rekurs	267
4.1	Centrale og lokale myndigheder	268
4.2	Miljøstyrelsen	268
4.3	Delegation til Miljøstyrelsen	268
4.4	De lokale myndigheders tilsyn	269
4.5	Tvangshåndhævelse	269
4.6	Miljøministerens »call-in« beføjelse	269
4.7	Administrativ rekurs	270
4.8	Opsættende virkning	270
4.9	Klage til Miljøstyrelsen	270
4.10	Klageberettigede til Miljøstyrelsen	271
4.11	Klage til Miljøankenævnet	271
4.12	Klageberettigede til Miljøankenævnet	271
4.13	Individuel, væsentlig interesse	272

Kapitel VIII:

Fredningslovgivningen og råstoflovgivningen i hovedtræk

1.	Definitioner og afgrænsning	273
1.1	Indledning	273
1.2	Brug af genskabelige ressourcer	273
1.3	Brug af ikke-genskabelige ressourcer	274
1.4	Råstoffer, som ikke var undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932	274
1.5	Råstoffer, som var undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932	274
1.6	Naturfredning og bygningsfredning	275
1.7	Koncessionssystemet	275
1.8	Territorier på havet	276
1.9	Søterritoriet	276
1.10	Kontinentalsokkelområdet	276
2.	Råstoffer, der ikke var undergivet privatøkonomisk anvendelse her i landet før den 23. februar 1932	278
2.1	Indledning	278
2.2	Undergrundsloven og naturgasforsyningen	278
2.3	Koncessionerne	279

2.4	Dansk Olie- og Naturgas A/S	280
2.5	De regionale naturgasselskaber	281
2.6	Naturgasnettets indflydelse på den fysiske planlægning	282
3.	Råstoffer, der var undergivet privatøkonomisk anvendelse her i landet før den 23. februar 1932	283
3.1	Indledning	283
3.2	Hvilke råstoffer er omfattet	283
3.3	Råstoflovens formål	284
3.4	Overgangsregler ifølge 1972-loven	284
3.5	Lovlig påbegyndelse	285
3.6	Kontinuerligt fortsat	285
3.7	Ansøgning indgivet før 9. februar 1972	285
3.8	Ejendommen erhvervet med henblik på råstofindvinding	286
3.9	Tinglyst indvindingsret	286
3.10	Tilladelse efter anden lovgivning	286
3.11	Myndigheder og tilladelser	287
3.12	Klageregler	287
3.13	Samordning af myndighedsbehandling	288
4.	Naturfredning	289
4.1	Indledning	289
4.2	Fredningskredse og -myndigheder	289
4.3	Rejsning af fredningssag	290
4.4	Erstatningsregler	290
4.5	Billighedserstatning	290
4.6	Retsvirkninger af fredning	291
4.7	Dispensationer	291
4.8	Vådområder	291
4.9	Byggelinier mv.	292
4.10	Almenhedens færdsel og ophold ved skov og strand	292
4.11	Betingelser ved tilladelser og godkendelser	292
5.	Bygningsfredning	293
5.1	Indledning	293
5.2	Fredning af bygninger	293
5.3	Offentligretlig servitut	293
5.4	Fredning ved lokalplan	293
5.5	Fredningens retsvirkninger	294
5.6	Særlige bevaringsbestemmelser	294
5.7	Støttevirksomhed	294
5.8	Det særlige Bygningssyn	295
5.9	Opdeling i ejerlejligheder	295
5.10	Byggetilladelser efter byggeloven	295
5.11	Meddelelse om ejerskifte	295
5.12	Delegation til Fredningsstyrelsen	296
5.13	Tidligere fredningsbestemmelser	296

Kapitel IX: Servitutter og andre byrder på fast ejendom

1. Definitioner og afgrænsning	297
1.1 Servitutter og andre byrder	297
1.2 Servitutbegrebet	297
1.3 Offentligretlige og privatretlige	297
1.4 Rådigheds- og tilstandsservitutter	298
1.5 Deklaration	299
1.6 Afgrænsning af emnet	299
2. Foreneligheden mellem lokalplaner og servitutter	300
2.1 Indledning	300
2.2 Kommuneplanlovens emnekatalog	300
2.3 Stiftelse af servitutter efter kommuneplanloven	300
2.4 Påbud og forbud	301
2.5 Samtykkeerklæring	301
2.6 Kun privatretlige servitutter	301
2.7 Nægtelse af samtykke	301
2.8 Samtykke er en gyldighedsbetingelse	302
2.9 Tilstandsservitutters ophør	302
2.10 Uforenelighed med lokalplanens indhold	302
2.11 Uforenelighed med lokalplanens formål	303
2.12 Kun tilstandsservitutter ophører	303
2.13 Ældre servitutter	303
2.14 Ekspropriation af private rettigheder	304
2.15 Ekspropriation af servitutter	304
2.16 Ekspropriationsadgangen	304
3. Servitutter og andre byrders stilling på tvangsauktion	306
3.1 Tvangsauktionsvilkårene	306
3.2 Indkaldelse af servitutberettigede	206
3.3 Servitutters prioritetsstilling	306
3.4 Overtagelse af servituten	307
3.5 Alternativt opråb	307
3.6 Servitutters og byrders inddeling ved tvangsauktion	308
3.7 Servitutter og andre byrder med prioritet forud for al pantegæld (gruppe 1)	308
3.8 Tinglysningslovens § 4	308
3.9 Krav i henhold til anden lovgivning	309
3.10 Krav i henhold til lejelovgivningen	309
3.11 Krav i henhold til brandsikringslovgivningen	310
3.12 Krav i henhold til byggelovgivningen mv.	310
3.13 Servitutter, som indgår i den almindelige prioritetsorden og har sekundær prioritet (gruppe 2)	311
3.14 Servitutter stiftet ved aftale	311
3.15 Private forkøbsrettigheder og genkøbsrettigheder	311
3.16 Udlæg og servitutter	312

Vurderingstyper og vurderingsprincipper

Afsnit 1: Indledende bemærkninger

Nu tænkte novicerne:
»Hvor mange regler findes der,
og hvori skal vi øve os?«
Af: Buddhismens ti bud.

1.1 Terminologi

Denne fremstilling anvendes følgende terminologi:

Vurderingsmanden betegner den person (m/k), som får til opgave at vurdere en fast ejendom eller virksomhed (going concern). Efter omstændighederne kan endvidere anvendes betegnelsen *skønsmand* (ved syn og skøn) eller *sagkyndige* (f.eks. ved tvangsauktion).

Eksperten betegner den person eller instans (eventuelt retten), som rekvirerer vurderingen eller stiller opgaven.

1.2 Betegnelsen *valuar*

Betegnelsen *valuar* er defineret i følgende citat fra forsiden af *Ejendomsmæglerforening* august 1981.

Ordet *valuar* har aner tilbage – såvel i latin som i det engelske sprog – og vil derfor både her i landet som i Europa være en let forståelig betegnelse for den person, der fastslår værdien i forbindelse med fast ejendom.

Betegnelsen *valuar* er en beskyttet titel, som for tiden kræver dels, at man har gennemgået en særlig uddannelse i faget *Ejendomsvurdering*, dels at man er medlem af *Dansk Ejendomsmæglerforening*.

1.3 Vurdering af fast ejendom

Denne fremstilling omhandler hovedsageligt vurdering af fast ejendom, idet begrebet 'vurdering' dog undertiden kan have en videre betydning, f.eks. vurdering af en virksomheds øvrige anlægsaktiver, under hensyntagen til aktiverne fortsatte anvendelse i virksomheden (going concern).

Vurderingen kan omfatte en beregning af ejendommens værdi (med tilbe-

Den respekterede og kendte forfatter, statsautoriseret ejendomsmægler, cand. jur. Svend Trangeled, har skrevet denne solide hånd- og lærebog om ejendomsvurdering.

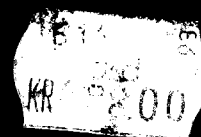
Foruden de studerende på vurderingskurserne for ejendomsmæglere («valuarkurser») er bogen tiltænkt alle, der beskæftiger sig med omsætning og vurdering af fast ejendom, herunder advokater, ejendomsmæglere, offentlige vurderingsmyndigheder, kreditforeningernes vurderingsfolk og andre praktikere, der arbejder med disse problemer. Den omhandler alle aspekter omkring ejendomsvurdering, herunder afsnit om offentlige vurderinger, realkreditvurderinger, syn & skøn, tvangsauktioner, vurdering til skifteefterretning og naturligvis vurdering i forbindelse med påtænkt salg, herunder af forskellige ejendomsstyper.

Bogen går indgående ind på mulighederne for informationssøgning i forbindelse med vurderinger, og for hvor oplysningerne kan fremskaffes osv. Endelig behandler bogen indgående miljø- og planlovgivningen og anden relevant lovgivning i forbindelse med ejendomsvurderinger.

Håndbogen EJENDOMSVURDERING udmærker sig ved en enestående klar systematik, og er i sin inddeling meget overskuelig og nem at orientere sig i.

Med dette værk er der utvivlsomt skabt et særdeles værdifuldt hjælpemiddel for de praktikere, der berøres af disse problemer.

Niels Gesner
advokat

ISBN 87-982068-7-7